

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Андрій ЗАГОРОДНІЙ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО Й ЕКСПЕРТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	77
Iordan KIURKCIU, Svetlana COTOROBAL, Ana-Maria CÎȘLEANU ROLUL EXPERTULUI JUDICIAR ÎN COMBATETEREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	80
Юлія КОМАР ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	85
Остап КУДЛАТИЙ ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ ОРГАНІЗОВАНОГО ХАРАКТЕРУ.....	89
Назар ЛИСЯК ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОНЛАЙН-ШАХРАЙСТВА.....	93
Mădălina Elena MASCARELL DIMENSIUNEA EPISTEMOLOGICĂ A EXPERTIZEI ÎN INVESTIGAREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	96
Анастасія МУРАШКО МЕРЕЖЕВИЙ ПРОФАЙЛІНГ ЯК ЗАСІБ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ.....	101
Олена САВИЦЬКА, Наталія ХОМИЧ ЕКОЛОГІЧНІ ЗЛОЧИНИ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	104
Яна ПЕТРЕНКО ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННИХ ПОРУБОК ЛІСУ ЯК ПРОЯВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	108
Катерина РУБЕЦЬ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	111
Олена САВЧУК МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПІДПИСІВ ТА ПОЧЕРКУ ПРИ ДОКУМЕНТУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ СТРУКТУР.....	115
Людмила СОН ВИДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ.....	119
Ксенія ТОДОРОВА ЗАСТОСУВАННЯ ПОРТРЕТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІ.....	122

Тодорова Ксенія

*судовий експерт лабораторії досліджень об'єктів інформаційних технологій,
телекомунікаційних систем (обладнання) та засобів*

Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз

Міністерства юстиції України, м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8218-7079>

електронна адреса: krivaya.1983@ukr.net

**ЗАСТОСУВАННЯ ПОРТРЕТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗКРИТТІ
ЗЛОЧИНІВ**

У тезах розглянуто наукові та методичні аспекти судової портретної експертизи. Показані цілі та завдання портретної ідентифікації та вимоги, що висуваються до об'єктів дослідження.

Ключові слова: злочинність, криміналістика, правоохоронні органи, загальні ознаки зовнішності, окремі ознаки зовнішності, портретна експертиза, ідентифікація.

Todorova Kseniya

Forensic Expert,

Odesa Research Institute of Forensic Expertise

of the Ministry of Justice of Ukraine, Odesa, Ukraine

THE USE OF PORTRAIT EXPERTISE IN SOLVING CRIMES

The theses examine the scientific and methodological aspects of forensic portrait examination. The goals and tasks of portrait identification and the requirements for research objects are presented.

Keywords: crime, forensic science, law enforcement agencies, general features of appearance, individual features of appearance, portrait examination, identification.

У правоохоронних органів нерідко виникає ситуація коли необхідно ідентифікувати невідому особу, зовнішність якої зафіксовано технічними засобами. Виходячи з цього, призначення та проведення портретної експертизи стає надзвичайно необхідною для встановлення правосуддя.

Судова портретна експертиза є одним з найбільш актуальних криміналістичних видів експертиз, що проводяться з метою розшуку та встановлення особи злочинця, потерпілої особи чи безвісті зниклої особи, або особи трупа. Методологія портретної експертизи базується на глибоких дослідженнях анатомічних, фізіологічних ознак зовнішності людини, які обов'язково повинні бути зафіксовані технічними засобами на матеріальних носіях. В цьому випадку матеріальними носіями, що містять достовірну інформацію про зовнішність людини виступають будь-які об'єкти, а саме цифрові

зображення, кіно- і відеозаписи, де використовуються окремі кадри як статичний матеріал, що несе інформацію про зовнішні ознаки особи, фотографії будь-якого жанру, з обов'язковою умовою об'єктивного відображення на них портрету зафіксованої особи, яку передбачається встановити.

Портрет можна вважати цілком задовільним, коли він відтворює оригінал точно, зі всіма рисами його зовнішності з найбільш властивим йому виразом. Таким чином, неповторність об'єктів матеріального світу є однією з головних передумов ідентифікації особистості за зовнішнім виглядом, що й зумовлює основну властивість зовнішності – її індивідуальність. При створенні класифікації та відборі елементів зовнішності за основу використовувалася прийнята в криміналістиці методика словесного портрета. У власному сенсі слова зовнішній вигляд людини — це її зовнішній образ, тобто сукупність даних людини, що сприймаються візуально. Опираючись на працю Снеткова В.О. (1979 р.), криміналістично значущими являються власні анатомічні ознаки побудови зовнішності людини, особливі прикмети та його супутні елементи. До анатомічних елементів та ознак зовнішньої побудови тіла та його частин відносять: функціональні елементи та ознаки (постава, хода та інші), загально-фізичні елементи, які складають його тип (антропологічний тип, стать, вік, фізичну побудову тіла). До супутніх елементів відносять предмети одягу (штани, куртка) або його частини (форма, колір), дрібні носильні речі або їх частини (сумка, її замок). Особливими прикметами, згідно методичних рекомендацій за авторством Нізовцева Ю.Ю. [1], являються ознаки зовнішності, які рідко зустрічаються та представляють собою відхилення від нормальної будови або стану (аномалії), вони можуть бути вродженими або набутими. З анатомічних особливих прикмет можна відмітити такі фізичні недоліки, як «заяча губа», нетипова довжина рук чи ніг, зрощені пальці, а також рубці, хірургічні шви, татування тощо. Анатомічні, функціональні (динамічні) та загально-фізичні елементи зовнішності невід'ємно належать людині. Супутні елементи лише додатково доповнюють зовнішній образ людини та можуть бути змінені у будь-який час.

Елементи зовнішності умовно поділяють на загальні та окремі. Загальні найбільш великі, помітні. Окремі – це частини загальних великих елементів зовнішності. Опис складається послідовно: спочатку характеризуються елементи зовнішності в цілому, а потім – його частини. Опис елементів зовнішності характеризуються як у фас, так і в профіль. Під час детального опису елементів зовнішності обов'язково зазначаються їх ознаки: форму (контур), розмір, положення, колір, вираженість, а також симетрію, або їх асиметрію. При проведенні дослідження голова людини визначається за розмірами (мала, середня, велика) та формою (округла, куполоподібна, яйцевидна, кілевидна, сплюснена). Волоссяний покрив голови (зачіски) у чоловіків визначається в анфас з урахуванням лінії та напрямку росту волосся, їх довжини та характеру – пряме, хвилясте, кучеряве; у жінок – анфас з урахуванням довжини волосся та виду

зачіски. Контури чола, надбрівних дуг і перенісся визначаються в профіль. Опис брів проводиться в анфас. При їх зображенні враховуються такі ознаки, як контур по верхньому краю брів, положення по нижньому краю та ширина. Ніс порівнюють з іншими частинами тіла (наприклад, обличчя), попередньо поділивши обличчя на три рівні частини: лобову, носову, ротову. Визначається розмір носа в цілому, що характеризується його довжиною (від перенісся до підстави) і може бути малим, середнім, великим; далі визначається ширина носа між крилами (широка, середня, вузька); виступанням в профіль (мале, середнє, велике); глибина перенісся (мала, середня, велика); контур спинки носа (увігнутий, прямий, опуклий, звивистий, опуклий з горбинкою); становище підстави носа (горизонтальне, піднесене, опущене). При опису очей враховується розмір, форма очної щілини, ступінь відкриття ока, наявність нависання верхньої повіки, наявність асиметрії. Рот описується за розміром, шириною, формою змикання губ. Підборіддя характеризується за формою, виступанням, розміром.

Згідно методики «ідентифікації особи за ознаками зовнішності за матеріальними зображеннями» [2], ідентифікація осіб, які підлягають дослідженню, неможлива без використання спеціальних методів дослідження, до яких відносяться методи зіставлення, суміщення та накладання, які сприяють забезпеченню позитивного або негативного результату. Одним із основних методів дослідження, являється метод візуального зіставлення, що ґрунтується на сприйнятті експертом однотипних ознак чи їх розбіжностей. Методами зіставлення увага концентрується на виділених ділянках зовнішності, з виключенням фрагментів зовнішності, які заважають концентруватись на однотипних ознаках зовнішності. Методами суміщення позитивний результат (тобто збіг) досягається у випадках, якщо всі елементи зовнішності суміщаються, виглядають гармонійно та являються продовженням один одного, з однаковим відображенням, якщо суміщається один елемент зовнішності, а інші не утворюють безперервного продовження один одного, – фіксується розбіжність порівнюваних портретів. Метод накладання може бути використаний, якщо зображення співпадають за проєкцією та розміром. Він полягає в накладанні одного зображення на інше і виконується таким чином, щоб кожна пара порівнюваних частин (точок) зображень обличчя накривали одна одну. Різновидом методів удосконалюється дослідження та ґрунтуються висновки експерта.

Слід зазначити, що до числа об'єктів судово-портретної експертизи недоцільно відносити рентгенівські знімки голови та її частин, а також череп людини, тому що, ці об'єкти являються матеріалом судово-медичної експертизи та потребують спеціальних знань з антропології та медицини. Разом з тим можливо проведення комплексного дослідження судової портретної експертизи та медико-криміналістичної експертизи для досягнення найкращого результату та виявлення найбільш вагомих ознак зовнішності, що сприяють ідентифікації особи.

Section 1. Expert provision of counteraction against certain types of organized crime

Для проведення портретної експертизи експерту надаються об'єкти, які повинні відповідати певним вимогам. Серед яких:

- доброякісність зображення (висока роздільна здатність зображення);
- представляють собою контрастні, чіткі знімки з повним відображенням на них загальних та окремих ознак зовнішності особи, які у по-дальшому будуть підлягати дослідженню;
- достатнє освітлення, без наявності тіней, які ускладнюють процес ідентифікації;
- особи, на об'єктах, що порівнюються, мають бути приблизно одного віку або з незначною різницею в віці.

Не допускається надання на експертизу фотознімків/відеозаписів, на яких:

- особи зображені у різних ракурсах, що унеможлиблює порівняння та виявлення зіставних ознак;
- особи зображені у затемненні (нічну час доби), що унеможлиблює виявлення окремих ознак.

Перелік використаних джерел:

1. Методичні рекомендації / Ю. Ю. Нізовцев; ІСТЕ СБУ. Київ, 2013. 54 с.;
2. Методика ідентифікації особи за ознаками зовнішності за матеріальними зображеннями / [укл. Коструб А.М., Павленко О.С., Чашницька Т.Г.]. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2013. 31 с.